

Regionų plėtra sparčiai kintančiame pasaulyje: kas svarbu ateičiai. Mokslininkų įžvalgos

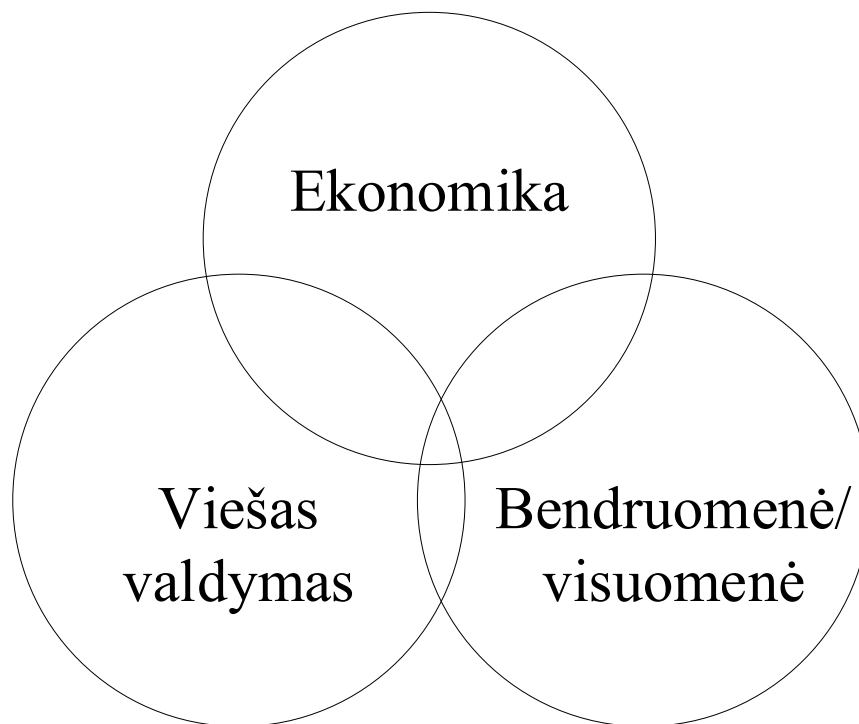

Pranešimą rengė dr. Jurgita Bruneckienė ir dr. Ineta Zykienė

**Marijampolės regiono forumas'25
2025 lapkričio 20 d.**

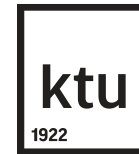
Regionas kaip socialinė sistema

Regionas - kompleksinė ir gyva socialinė sistema (*Nijkamp et al., 2024*).

Regionas kaip socialinė sistema
(*adaptuota pagal Jucevičius, Jucevičienė, 2017*)

Klasikinis požiūris į regionų plėtrą

Regionų plėtra:

ekonomikos augimas + gerovės didėjimas (*Armstrong, Taylor, 2004*).

Regionų konkurencingumas:

gebėjimas pritraukti ir išlaikyti tarptautiniu mastu konkurencingas įmones ir sąlygų, leidžiančių įmonėms tapti/išlikti konkurencingomis, sudarymas (*Porter, 1990*).

Klasikinis požiūris į regionų plėtrą

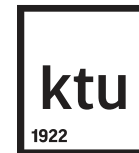
Socio-technologinis požiūris:

Inovacijos, technologijos, infrastruktūra skatina ekonomikos plėtrą ir laikui bėgant transformuoja visą ekonomiką, o ne tik atskiras jos dalis (*Geels, 2002*).

Talentai, žinios ir idėjos keliai į tuos regionus, kur yra inovacijos ir gyvenimo kokybė (*Florida, 1996*).

Stabili, reguliuojama ir valdoma regionų plėtra (*Pendall et al., 2010*).

Kintanti aplinka arba „Never normal“

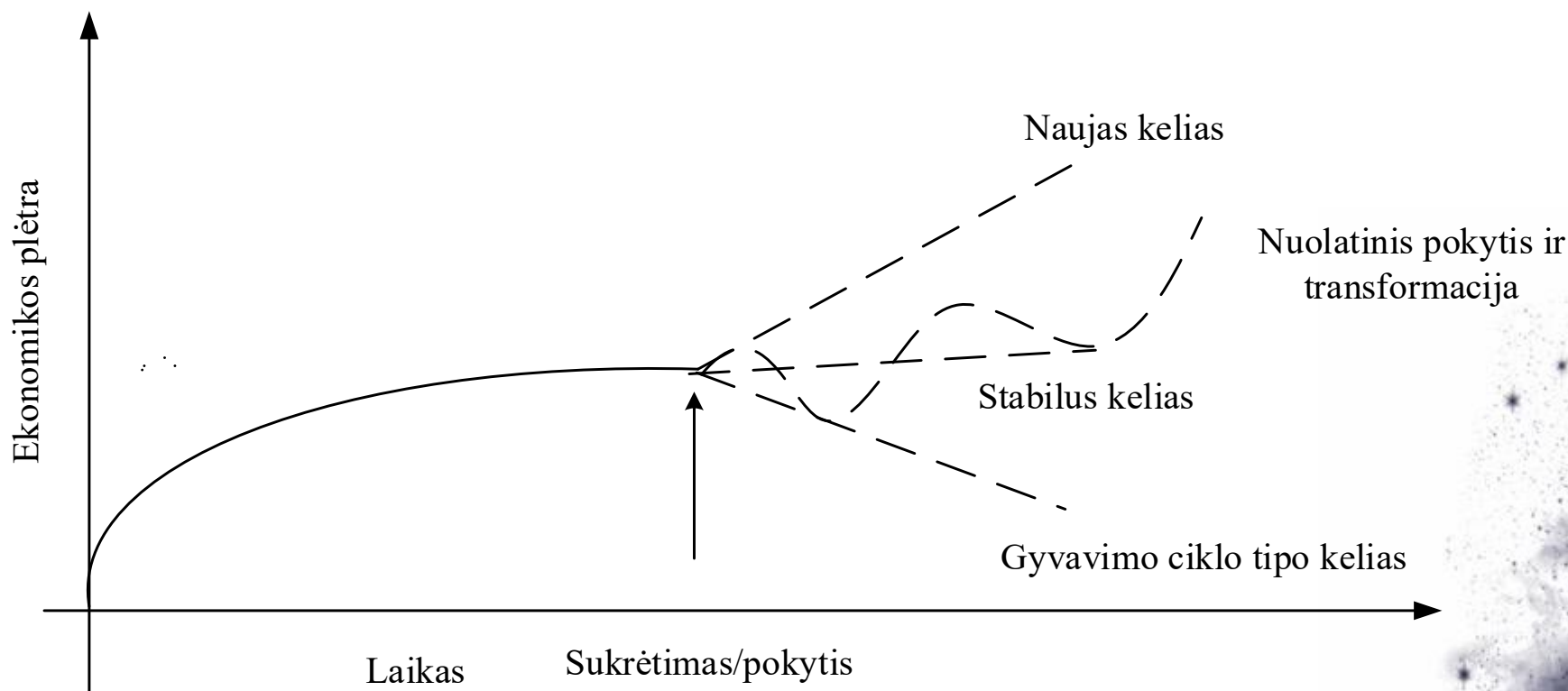
„Never normal“ reiškia realybę, kurioje demografiniai, technologiniai, klimato, ekonominiai ir geopolitiniai pokyčiai vyksta nuolat ir nenuspėjamai (*Hinssen, 2025*).

Regionai susiduria su (*Nijkamp et al, 2025, OECD, 2023, Florida et al, 2021*):

- Demografinė kaita (senėjimas, migracija, mažėjimas);
- Didėjančiais tarpregioniniais skirtumais ir atotrūkiu
- Sparčia technologijų kaita ir inovacijų bei naujų kompetencijų nuolatiniu poreikiu
- Geopolitiniu nestabilumu
- Dažnais ir nenuspėjamais šokais (pvz., kainų, tiekimo)
- Klimato kaitos pasekmėmis
- Kita.

Regionų plėtra kintančioje aplinkoje

Mažiau stabili ir valdoma regionų plėtra (*Pendall et al., 2010*).

Regionų ekonomikos plėtros kelias
(*adaptuota pagal Martin, Sunley, 2010, Martin, 2009*)

Naujos (ryškėjančios) įtampos

Intensyvėjanti konkurencija dėl išteklių
(investicijų, žmogiškojo kapitalo, technologijų,
projektų, idėjų ir kt.)

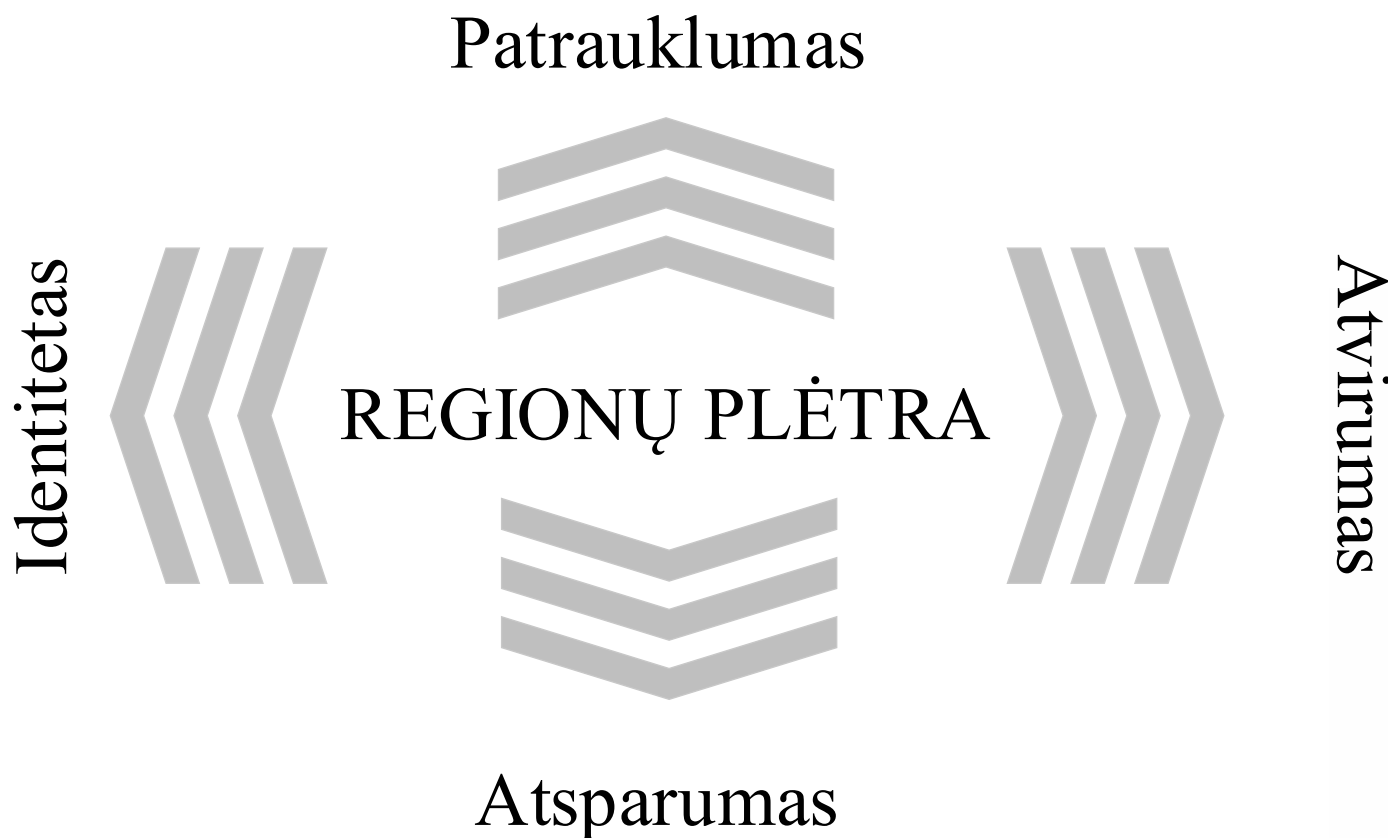
Informacijos simetrija

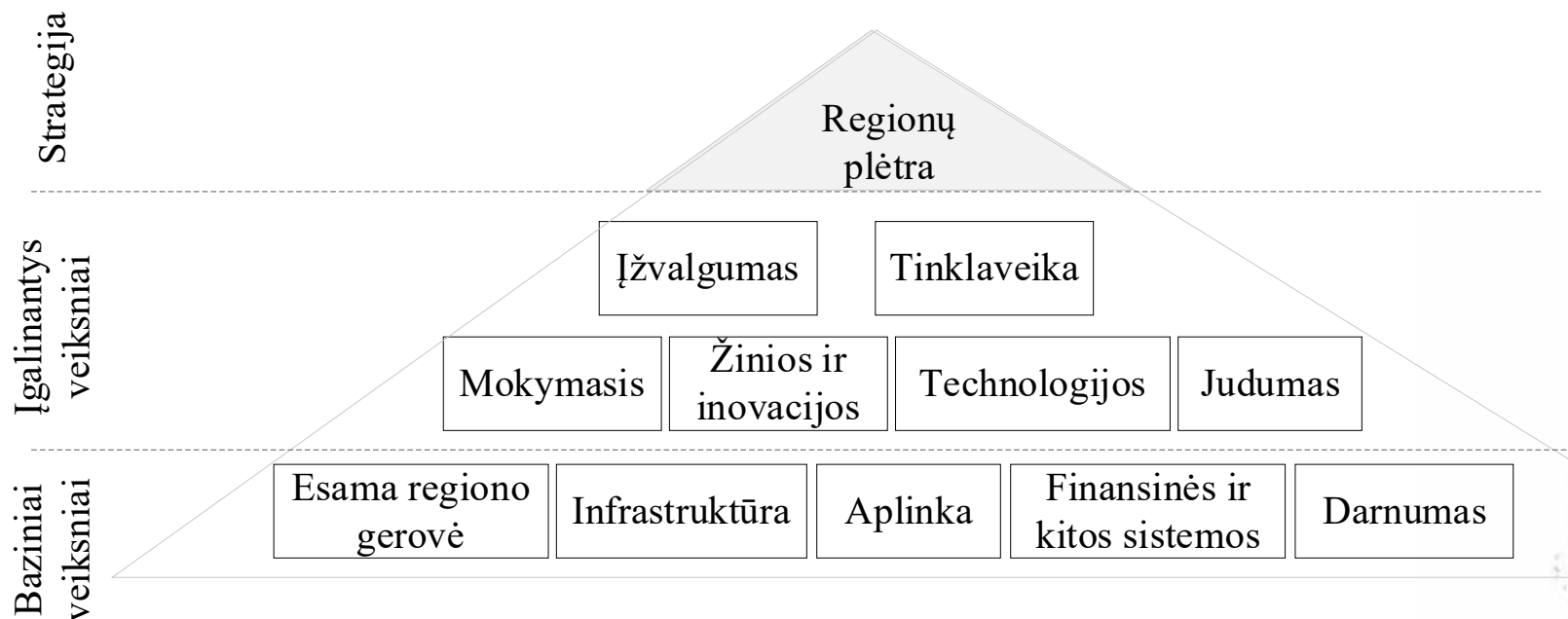
Tikslų/vertybių skirtumai ir
įvairovė

Pokyčiai ir kitų sistemų transformacija
(inovacijos vs nusistovėjusios sistemos)

Naujas požiūris į regionų plėtrą

Regionų plėtrą ateityje lemiantys veiksniai

Regionų plėtra grįsta gebėjimais

Technologijomis
grįstas požiūris

Gebėjimais
grįstas požiūris

Gebėjimai – žinios, kompetencijos, ištekliai ir potencialas (*Teece 2007*), panaudojami regiono augimui ir transformacijai (būti patraukliu, atspariu) (*Nijkamp et al, 2025*).

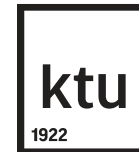
Turėjimas

Igalinimas

Regionų sėkmė priklauso nuo bendradarbiaujančio, strategiškai dinamiško, įtraukaus ir duomenimis grįsto valdymo (*OECD, 2023, 2018*).

Didėjanti šių organizacinių gebėjimų svarba

- **Technologiniai ir inovacijų gebėjimai:** technologinių inovacijų kūrimas ir diegimas, eksperimentavimas ir bandymai.
- **Analitiniai gebėjimai:** duomenų analitika.
- **Lyderystės gebėjimai:** pokyčių valdymas regiono viduje; institucinis koordinavimas.
- **Bendradarbiavimo gebėjimai:** susitarimų ir kompromisų radimas; vertės kūrimas kartu (kompetencijų apjungimas; dalijimasis); komunikavimas/informavimas.
- **Mokymosi ir žinių perdavimo gebėjimai:** naujausių žinių įsisavinimas; gerosios patirties pasidalijimas.

Ačiū už dėmesį

Prof. dr. Jurgita Bruneckienė

jurgita.bruneckiene@ktu.lt